

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ 31^{ΗΣ} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1984

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ-ΝΟΥΑΡΟΥ

Ε Π Ι Σ Η Μ Ο Σ Υ Π Ο Δ Ο Χ Η ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΑΓΓΕΛΟΥ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ-ΝΟΥΑΡΟΥ

Με πολλή χαρά υποδεχόμαστε επίσημα απόψε στην 'Ακαδημία 'Αθηνών το νέο ακαδημαϊκό κ. 'Αγγελο Γαλανόπουλο, στον οποίο απευθύνω εκ μέρους όλων των συναδέλφων και έμου ένα εγκάρδιο χαιρετισμό και τις θερμότερες εϋχές μας για υγεία, μακροημέρευση και πνευματική δημιουργία.

'Ο κ. 'Αγγελος Γαλανόπουλος εκλέχθηκε ως ακαδημαϊκός τον Μάρτιο του 1983 και είναι όμοτιμος καθηγητής της Σεισμολογίας του Πανεπιστημίου 'Αθηνών μιās επιστήμης πού, όπως είναι γνωστό, έχει ζωτική σημασία για τη χώρα μας.

Διακεκριμένος, διεθνούς φήμης επιστήμων και άκάματος έρευνητής, ό νέος ακαδημαϊκός άφιέρωσε όλη τη ζωή του στη μελέτη των φαινομένων των σεισμών, της αιτιολογίας τους, των ιδιορρυθμιών πού παρουσιάζουν στον έλληνικό χώρο και των λοιπών συναφών προβλημάτων, τά όποια άπασχολούν, όχι μόνο τη σκέψη των ειδικών επιστημόνων, αλλά και ενδιαφέρουν ζωηρά το ευρύτερο κοινό.

'Από το πλούσιο συγγραφικό του έργο, αναφέρω τη στιγμή αυτή, άφ' ενός τά διδακτικά του βιβλία, πού καλύπτουν ένα σημαντικό κενό στην έλληνική βιβλιογραφία, και, άφ' έτέρου, τίς πολυάριθμες και πρωτότυπες έργασίες του, πολλές από τίς όποιες, όπως ό σεισμοτεκτονικός χάρτης της 'Ελλάδας και τρείς άλλοι συμπληρωματικοί χάρτες, έχουν άμεση πρακτική χρησιμότητα για τίς άντσεισμικές κατασκευές και άποτελούν τη βάση του ισχύοντος 'Αντσεισμικού Κανονισμού οίκοδομικών έργων.

Ἀξιοσημείωτες εἶναι ἐπίσης ἡ πρωτότυπη μέθοδος ποῦ ἀνέπτυξε ὁ κ. Γαλανόπουλος γιὰ τὸν ὑπολογισμὸ τοῦ σεισμικοῦ κινδύνου, καὶ ἡ πρωτοποριακὴ ἔρευνά του γιὰ τὴν αὔξηση τῆς σεισμικότητος καὶ τὴν πρόκληση σεισμῶν ἀπὸ τὶς μεγάλες τεχνικὲς λίμνες.

Ὡς διευθυντῆς τοῦ Ἐργαστηρίου τῆς Σεισμολογίας, καὶ ὡς προϊστάμενος τοῦ Γεωδυναμικοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ κ. Γαλανόπουλος ἴδρυσε 12 νέους σεισμολογικοὺς σταθμούς, τοὺς ὁποίους ἐξόπλισε μὲ τὰ νεότερα σεισμογραφικὰ ὄργανα, καὶ γενικὰ προσέφερε πολὺτιμες ὑπηρεσίες στὰ προβλήματα τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν ὑδροηλεκτρικῶν ἔργων σὲ διάφορες περιοχὲς τῆς χώρας μας. Ἐξάλλου, κατ' ἀνάθεση τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν συνέταξε εἰδικὴ μελέτη, ποῦ ἀποδεικνύει βάσει γεωλογικῶν καὶ γεωφυσικῶν κριτηρίων τὴν ἑλληνικὴ κυριότητα ἐπὶ τῆς ὑφαλοκρηπίδας τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου.

Τέλος ὡς πνευματικὸς ἄνθρωπος, εὐρύτερας μορφώσεως ὁ νέος ἀκαδημαϊκὸς συνέγραψε στὴν ἀγγλικὴ γλῶσσα μιὰ πολὺ ἀξιόλογη μελέτη γιὰ τὸ μῦθο τῆς Ἀτλαντίδας, ἡ ὁποία μεταφράσθηκε στὴ γαλλικὴ καὶ τὴ γερμανικὴ γλῶσσα καὶ ἔτυχε μεγάλης προσοχῆς ἀπὸ τὸ διεθνὴ πνευματικὸ κόσμο, ἐπίσης δὲ ἐξήτασε σὲ εἰδικὲς μελέτες τὴ σχέση ἄλλων ἀρχαίων μύθων πρὸς γεωλογικὰ καὶ γεωφυσικὰ συμβάντα τῆς ἀρχαιότητος, καὶ ἔτσι ἔθεσε τὶς βάσεις γιὰ τὴν ἴδρυση, τοῦ νέου ἐπιστημονικοῦ κλάδου τῆς Γεωμυθολογίας.

Ἡ πολὺπλευρὴ συμβολὴ τοῦ κ. Γαλανοπούλου στὴ διερεύνηση σπουδαίων προβλημάτων τῆς διεθνοῦς ζωῆς ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ θέμα τῆς ἀποψινῆς ὁμιλίας του, ποῦ φέρει τὸν τίτλο «Δικαστικὴ σεισμολογία», τίτλο μὲ τὸν ὁποῖο νοεῖται ἡ προσπάθεια γιὰ τὸ διεθνὴ ἔλεγχον τῶν ὑπογείων θερμοπυρηνικῶν ἐκρήξεων, ποῦ προκαλοῦνται ἀπὸ τὰ πειράματα τῆς ἀτομικῆς βόμβας καὶ τῶν λοιπῶν πυρηνικῶν ὀπλῶν. Πρόκειται λοιπὸν γιὰ ἓνα θέμα πολὺ ἐπίκαιρο καὶ μεγάλο διεθνὸς ἐνδιαφέροντος, γιὰτὶ μὲ τὸν ἔλεγχον τῶν ὑπογείων αὐτῶν ἐκρήξεων ἐπιδιώκεται ἡ διασφάλιση τῆς διεθνοῦς εἰρήνης καὶ ἡ ἀποφυγὴ τοῦ πυρηνικοῦ ὀλέθρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἀγαπητὲ συνάδελφε καὶ φίλε,

Ἐκ μέρους ὄλων τῶν συναδέλφων καὶ ἐμοῦ σᾶς καλωσορίζω, σᾶς ἀπευθύνω καὶ πάλι τὶς καλύτερες εὐχὲς μας καὶ σᾶς παραδίδω τὸ μεγάλο διάσημο τῆς Ἀκαδημίας, ποῦ θὰ στολίζει τὸ στήθος σας καὶ θὰ ἀποτελεῖ ἓνα διαρκὲς σύμβολο τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν δεσμῶν σας μὲ τὸ Ἴδρυμά μας.

Κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. Λουκᾶς Μούσουλος θὰ προσφωνήσει τὸ νέο ἀκαδημαϊκόν. Παρακαλῶ τὸν κ. Μούσουλο νὰ λάβει τὸ λόγο.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ κ. ΛΟΥΚΑ ΜΟΥΣΟΥΛΟΥ

Με μεγάλη χαρά σᾶς ὑποδεχόμεθα, ἀγαπητὲ Συνάδελφε καὶ Φίλε, κατὰ τὴν ἐπίσημη σήμερα εἰσοδὸ σας στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, στὸ Ἀνώτατο Πνευματικὸ Ἰδρυμα τῆς Χώρας μας. Καταλαμβάνετε στὸ Ἰδρυμα αὐτό, τὴν ἔδρα γεωφυσικοῦ κύκλου, τῆς ὁποίας δὲν νομίζω πὼς χρειάζεται νὰ ἐξάρω τὴ σημασία. Γιατὶ στὴν ἔδρα αὐτὴ ὑπάγεται ἡ Σεισμολογία, ἡ χώρα μας δὲ ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, εἶναι τὸ κυριότερο κέντρο σεισμικῆς δράσεως στὸν Εὐρωπαϊκὸ χῶρο. Καὶ στὴ μελέτη τῶν σεισμῶν, ἰδιαίτερα τῶν σεισμῶν τῆς Ἑλλάδος, ἔχετε, κ. Συνάδελφε, ἀφιερῶσει τὸ μέγιστο μέρος τῆς μακρᾶς ἐπιστημονικῆς σας δράσεως. Ἀπὸ τίς 80 δημοσιευμένες ἐργασίες ποὺ ἐκφράζουν τὴ δράση αὐτή, περισσότερες ἀπὸ 60 ἀναφέρονται σὲ ἄμεσο σεισμικὸ θέμα, οἱ δὲ ὑπόλοιπες ἀφοροῦν θέματα ποὺ ἔμμεσα σχετίζονται μὲ τοὺς σεισμούς.

Ὁ κ. Γαλανόπουλος, τὸν ὁποῖο ὑποδεχόμεθα σήμερα ὡς Τακτικὸ Μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, φθάνει στὸ Ἀνώτατο Πνευματικὸ Ἰδρυμα ἀκολουθώντας τὸ δρόμο τοῦ Πανεπιστημιακοῦ δασκάλου ποὺ λάμπρυνε τὸ λειτούργημά του μὲ μακροχρόνια διδασκαλία, ἔρευνα καὶ ἀναγνωρισμένο ἐπιστημονικὸ ἔργο. Γεννήθηκε στὸ Ριόλο Ἀχαΐας, τὸ 1910. Ἀποφοίτησε ἀπὸ τὴ Φυσικομαθηματικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τὸ 1932. Τὸ 1934, διορίζεται βοηθὸς στὸ Ἐργαστήριον Σεισμολογίας, καὶ τὸ 1937 ἀγορεύεται διδάκτωρ τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς. Τὸ 1943, ἐκλέγεται Ὑφηγητὴς τῆς Σεισμολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν καὶ τὸ 1944 Ὑφηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου. Ὡς Ἐκτακτος Ἐντεταλμένος Καθηγητὴς τῆς Σεισμολογίας τὸ 1949, ἀναλαμβάνει τὴ διεύθυνση τοῦ Γεωδυναμικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν. Τὸ 1950 - 1951, παρακολουθεῖ προχωρημένες σπουδὲς στὸν Καναδᾶ καὶ στὶς Ἡν. Πολιτεῖες καὶ τὸ 1953 διορίζεται Ἐκτακτος Μόνιμος Καθηγητὴς τῆς Αὐτοτελοῦς Ἐδρας τῆς Σεισμολογίας. Τέλος, τὸ 1959 προωθείται σὲ Τακτικὸ Καθηγητὴ τῆς ἰδίας τακτικοποιηθείσης Ἐδρας. Τὴν Ἐδρα αὐτὴ ὅπως καὶ τὴ διεύθυνση τοῦ Γεωδυναμικοῦ Ἰνστιτούτου διατηρεῖ μέχρι τὸ 1978, ὁπότε κατέστη Ὁμότιμος Καθηγητὴς.

Ἔτσι, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος τῆς σταδιοδρομίας του ὁ κ. Γαλανόπουλος ἔζησε καὶ κινήθηκε μέσα στὸν Πανεπιστημιακὸ χῶρο. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς μακρᾶς διδακτικῆς καὶ ἐρευνητικῆς θητείας του προσέφερε καὶ ἄλλες πολύμορφες ὑπηρεσίες. Διατέλεσε Κοσμητὼρ τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς καὶ Συγκλητικὸς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Διατέλεσε ἐπίσης Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀστεροσκοπείου Ἀθηνῶν, τοῦ Γεωφυσικοῦ Τμήματος τῆς Ἀνωτάτης Γεωδαιτικῆς καὶ Γεωφυσικῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀντισεισμικῆς Πολιτικῆς τοῦ

Κράτους, και άλλα. Ως αντιπρόσωπος του Έλληνικού Κράτους, έλαβε μέρος στις εργασίες της Πας Διεθνούς Συνελεύσεως Άντισεισμικής Μηχανικής, του Τόκιο, της υπό της UNESCO συγκληθείσης εις Παρισίους (1964) Διακυβερνητικής Έπιτροπής για τη μείωση των Σεισμικών βλαβών, τέλος της Διαβαλκανικής Έπιτροπής για τη μελέτη της Σεισμικότητας των Βαλκανίων στην Κωνσταντινούπολη (1973), και στο Βουκουρέστι (1974).

Ίδιαίτερης εξάρσεως πρέπει να τύχει ή συμβολή του κ. Συναδέλφου στην όργανωση της μελέτης και παρακολουθήσεως των σεισμών στην Ελλάδα. Ως Διευθυντής του Έργαστηρίου Σεισμολογίας πλούτισε τούτο με σύγχρονα όργανα. Ως Προϊστάμενος του Γεωδυναμικού Ίνστιτούτου, ίδρυσε νέους Σεισμολογικούς Σταθμούς κατανεμημένους σ' όλη τη Χώρα και εξόπλισε τούτους, με σύγχρονα σεισμογραφικά όργανα. Υπό την αυτή, πάντοτε, ιδιότητα προέβη στην εγκατάσταση έκτεταμένου δικτύου επιταχυνσιογράφων και σεισμοσκοπίων, καθώς και στην ανάπτυξη δικτύου μακροσεισμικών παρατηρήσεων. Μπορεί να λεχθεί ότι στον κ. Γαλανόπουλο οφείλεται τὸ γεγονός ὅτι ἡ Χώρα μας εὐρίσκεται σήμερα ἄρτια ἐξοπλισμένη για τὴν παρακολούθηση καὶ τὴ μελέτη τῶν σεισμῶν.

Ἡ συμβολή σας στὸ διδακτικὸ τομέα, κ. Συναδέλφε, τυγχάνει γενικῆς ἀναγνωρίσεως. Ἡ παρουσία σας στὸν Πανεπιστημιακὸ χῶρο ὑπῆρξε συνεχῆς. Διδάξατε ἐπὶ 45 συναπτά χρόνια καὶ συνεγράψατε τὰ πρῶτα διδακτικὰ βιβλία Σεισμολογίας, Φυσικῆς τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Γῆς καὶ Ἐφηρμοσμένης Γεωφυσικῆς, σὲ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Οὐσιώδης, ἐπίσης, ὑπῆρξε καὶ ἡ ἐρευνητικὴ σας συμβολή. Ἡ συλλογὴ τοῦ μακροσεισμικοῦ ὕλικου τῆς περιόδου 1879 - 1892, ἡ σύνταξη σεισμοτεκτονικοῦ χάρτου τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἀνάπτυξη μεθόδου ὑπολογισμοῦ τοῦ μεγέθους τῶν σεισμῶν ἀπὸ μακροσεισμικὰ δεδομένα, ἡ εἰσαγωγή ὡς μέτρου σεισμικότητας τῆς ἀκραίας τιμῆς τοῦ μεγίστου μέσου ἔτησιου σεισμικοῦ μεγέθους, ἡ ἀνάπτυξη ἰδίας πρωτοτύπου μεθόδου ὑπολογισμοῦ τοῦ σεισμικοῦ κινδύνου, κλπ., κλπ., ἀποτελοῦν δείγματα τῆς συμβολῆς σας αὐτῆς καὶ μαρτυροῦν γιὰ τὴν ἔκταση καὶ τὴ σημασία τῆς προσφορᾶς σας.

Στις μελέτες σας χρωστᾶμε τὸν προσδιορισμὸ τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τὴν καλύτερη ἀντίληψη τῆς σεισμικότητας τοῦ Ἑλληνικοῦ χώρου. Ἀπὸ τὶς ἐργασίες σας μάθαμε πὼς ἡ σεισμικὴ δράση στὴ χώρα μας ἀντιπροσωπεύει τὸ 2% τῆς Παγκοσμίας καὶ τὸ 50% τῆς Εὐρωπαϊκῆς, πὼς ἡ δράση αὐτὴ συγκεντρώνεται βασικὰ σὲ δύο κέντρα: τῆς Κεφαλληνίας - Ζακύνθου καὶ τοῦ Νοτιοανατολικοῦ Αἰγαίου. Ἀπὸ τὶς ἐργασίες σας ἔγινε ἐπίσης γνωστὸ πὼς ἡ σεισμικὴ ἐνέργεια ποὺ ἐκλύεται στὸ Νοτιοανατολικὸ Αἰγαῖο προέρχεται κυρίως ἀπὸ σειμοὺς βάθους, πὼς ἡ σεισμικὴ ἐνέργεια στὸν Ἑλληνικὸ χῶρο διεγείρεται ἀπὸ δυνάμεις ποὺ ἔχουν τὴν ἑδρα τους

κάτωθεν τοῦ γήινου φλοιοῦ, πῶς οἱ σεισμικὲς ἐστίες παρουσιάζουν σαφῆ τάση συνεχῶς μετατοπίσεως ἐξ Ἀνατολῶν πρὸς Δυσμᾶς καὶ τόσα ἄλλα.

Τέλος, ὑπῆρξατε, κ. Συνάδελφε, ὁ πρῶτος ποὺ παρουσίασε πειστικὲς ἀποδείξεις ποὺ εἶναι σήμερα γενικὰ παραδεκτὲς γιὰ τὴ διέγερση σεισμικῆς δράσεως ἀπὸ ἀπότομη φόρτιση τεχνητῶν λιμνῶν. Πρῶτος ἐπίσης ἐρμηνεύσατε διαφόρους μύθους μὲ γεωλογικὰ καὶ γεωφυσικὰ συμβάντα, ὅπως π.χ. ὁ μύθος τῆς Ἀτλαντίδος, δίδοντας ἔτσι τὸ ἔναυσμα γιὰ διεθνεῖς συζητήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὸ δημοσιευθὲν στὴν ἀγγλικὴ βιβλίό σας περὶ Ἀτλαντίδος μεταφράσθηκε καὶ ἐκδόθηκε στὴ Γαλλικὴ, Ὁλλανδικὴ καὶ Γερμανικὴ, ἀποσπάσματα δὲ τούτου στὴ Ρωσικὴ καὶ Ἰαπωνικὴ.

Ἀπ' ὅσα πολὺ σύντομα ἀνέφερα, προβάλλεται κ. Συνάδελφε, ἡ ἔκταση καὶ ἡ σημασία τῆς προσφορᾶς σας στὸ χῶρο τῆς Σεισμολογίας, μὲ ἰδιαίτερη ἔμφαση στὴ Σεισμολογία τῆς Ἑλλάδος. Μὲ τὴν εἴσοδό σας στὴν Ἀκαδημία, τὸ Ἴδρυμά μας ἐνισχύεται σὲ ἓνα τομέα τόσο κρίσιμο γιὰ τὴ χώρα μας. Σᾶς ὑποδεχόμεθα μὲ ἀγάπη καὶ σᾶς εὐχόμεθα νὰ συνεχίσετε τὴν εὐδόκιμη προσφορά σας ἀπὸ τῆς νέας ὑψηλῆς θέσεώς σας.